

50 let Zasavske koče na Prehodavcih

Čudovit razgled na vso verigo Julijcev

✍ in 📷 Jože Šušteršič

Letos bo minilo 50 let, odkar je bila 22. avgusta 1954 odprta Zasavska koča na Prehodavcih.

Koča stoji na prekrasni razgledni točki na nadmorski višini 2071 m, s katere je čudovit razgled na vso verigo naših najvišjih gora – od Triglava, Kanjavca, Velike in Male Zelnarice, Lepega špičja, Kaninskega pogorja, Bavškega Grintavca, Jalovca, Mojstrovke in Prisanka do Razorja in Škrlatice. V lepem vremenu se vidijo tudi Viš in Montaž v Italiji, v jasnih nočeh pa celo luči tržaškega pristanišča.

Nedaleč pod kočo se kot bisera lesketata prvo in drugo triglavsko jezero, v bližnji okolici pa lahko obiskovalci občudujejo pravo bogastvo gorskega rastlinja in cvetja na travnatih oazah.

Najkrajši dostop do koče je iz doline Trente prek Zadnjiškega dola ali pa čez Lepoč.

Do današnje podobe

PD Radeče upravlja postojanko in skrbi zanjo od leta 1956. V vseh teh letih je koča doživela tele velike spremembe:

- v letih 1972 in 1973 je bila povečana za kuhinjo in oskrbniško sobo ter dodatno spalnico na podstrešju z 9 ležišči; dozidan je bil tudi vogal, na katerem je zdaj vhod v kočo. S tem se je osnovni tloris koče povečal za 40 %;

- v letih 1974 in 1975 je bil na italijanski bunker postavljen lesen bivač – zimska soba, ki ima 16 dodatnih ležišč;

- leta 1985 je koča dobila popolnoma nov videz: zunanje stene, zidane iz kamena, smo izolirali in »oblekli« z lesenimi polbruni, ki odlično ustrezajo svojemu namenu;

- leta 1990 je kot prva koča v Julijcih dobila fotovoltaični sistem napajanja z električno energijo;

- leta 1993 je bilo v okviru pilotskega projekta in ob sodelovanju PZS postavljeno suho stranišče;

- leta 1998 je bila aluminijasta strešna kritina zamenjana z izolacijskimi trimploščami, urejeno je bilo tudi prezračevanje;

- v zadnjih letih pa se je društvo lotilo prenove notranjosti koče (kuhinja, jedilnica, shramba, spalnica).

PD Radeče se je vseskozi trudilo, da bi bila koča dobro vzdrževana, in skušalo izboljševati razmere za boljše počutje obiskovalcev in oskrbnikov. Zaradi oddaljenosti sedeža ima društvo precej večje stroške z oskrbo, vendar se kljub temu lahko pohvali, da se planinci v koči dobro počutijo, saj se vedno znova vračajo – to je najboljši dokaz za takšno trditev.

O graditvi koče

Na prevalu Prehodavci je bila pred drugo svetovno vojno italijanska obmejna postojanka (karavla) z bunkerjem. Oba stojita tam še danes. Zapuščeno karavlo je društvo pozneje adaptiralo in jo uporablja kot skladišče, bunker

*Koča pred
odprtjem,
avgust 1954*

Koča danes

pa rabi za temelj, na katerem je zdaj postavljen bivak (zimski soba).

Pobudnik za graditev planinske koče na tem prostoru je bil hrastniški planinec Stanko Brečko. Nekega vročega poletnega dne leta 1952 se je s skupino zasavskih planincev odpravil iz Koče pri Sedmerih jezerih po dolini navzgor, proti prvemu jezeru in nato naprej proti planini Trebiščina na Zadnjiški Ozebnik. Skupina je počivala na hribečku tik nad karavlo. Na tej lepi razgledni točki so planinci Pavla in Ante Beg, Stanko Brečko, Rado Kovačič in Tine Lenarčič pokramljali in uživali v prekrasnem razgledu na Triglav in okoliške vrhove. Tu so Prehodavci, malo niže (1932 m) pa je preval med nekdanjo Kranjsko in Goriško, koder so dotlej hodili le redki planinci.

Malo so se pošalili na račun žeje, še posebno, ker so na drugi strani doline Zadnjice opazovali na novo zgrajeni Dom na Kriških podih. Bolj za šalo kot zares se je Stanku Brečku utrnila misel, da bi lahko zasavski planinci tam zgradili svojo visokogorsko planinsko postojanko. Vsi so se strinjali in so pobudnika pooblastili, da idejo uradno predstavi tudi preostalim zasavskim planinskim društvom. Že avgusta je bil imenovan gradbeni odbor, v projekt so se poleg PD Hrastnik vključili še PD Kum Trbovlje, PD Trbovlje, PD Zagorje in PD Radeče. Načrte je izdelal Edo Toplak iz Hrastnika, julija 1953 pa je OLO Tolmin izdal gradbeno dovoljenje in začela se je graditev. Gradbena dela je odbor zaupal zidarjem iz Trente, tesarska so opravili Bohinjci in koča je bila do zime pod streho. Ves gradbeni material so z osli sproti prinašali Trentarji

Slovesna proslava ob 50-letnici bo 26. junija 2004 ob 11. uri na Zasavski koči na Prehodavcih. Uro pred začetkom proslave bo slavnostna seja razširjenega predsedstva PZS, posvečena jubileju koče. V Radečah bo od 18. do 27. junija odprta fotografska razstava na to temo.

z Loga v Trenti. Poleti 1954 so nadaljevali notranja dela; po večini so jih opravili obrtniki in delavci iz Zasavja. Odprtje je bilo 22. avgusta. Prvi leti (1954 in 1955) je upravljal Zasavsko kočo gradbeni odbor, oskrbnika pa sta bila Jože in Zofka Zagorc iz Hrastnika.

Kmalu se je pokazalo, da to ni najboljša rešitev. Glede na to, da PD Radeče v tistem času ni imelo nobene planinske koče, mu je gradbeni odbor ponudil Zasavsko kočo. Verjetno je pri tej odločitvi prevladalo to, da so njegovi člani v društvu s Stanetom Koseljcem kot direktorjem Tovarne papirja na čelu videli dovolj dobro zagotovilo za uspešno delovanje in vzdrževanje postojanke. In niso se zmotili! ◉

Ob jutru

*Narava v nočno skrita je odejo:
tišina večna in pokojnost mirna,
večer in mesečina neizmerna
kot s snegom so zasule slednjo vejo.*

*A v rosno jutro sončni mi prispejo
vsi zlati žarki: moč njih neizmerna
ljubezni polna bo, od sanj nemirna.
Odrpla čašo cvetka bo za mejo.*

*Ljubezen moja tiho doživeta
iz sivih senc dreves ob nočni poti
v vonjave sladkih upanj si obeta.*

*V otožni mi samoti je spočeta,
glej misel Nanjo; kot bršljan ob poti
vzbrstela je in k soncu se prepleta.*

Milan Pavliha